MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY

ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Aktualne problemy metodologii kształcenia medycznego i farmaceutycznego: współczesne wyzwania i nowe możliwości

Materiały z
VI Międzynarodowej Konferencji
Naukowo-Metodycznej online, dnia 15.10.2026

Актуальні проблеми методології медичної та фармацевтичної освіти: сучасні виклики та нові можливості

Матеріали
IV Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

Czerkasy – Łomża
Черкаси - Ломжа
15.10.2026

Ministerstwo Zdrowia Ukrainy
Czerkaska Akademia Medyczna
Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska

Міністерство охорони здоров'я україни
Черкаська медична академія
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)

Aktualne problemy metodologii kształcenia medycznego i farmaceutycznego: współczesne wyzwania i nowe możliwości

Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Metodycznej online, dnia 15.10.2026

Актуальні проблеми методології медичної та фармацевтичної освіти: сучасні виклики та нові можливості

Матеріали VI Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, 15 жовтня 2026 р.

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». Посвідчення № 796 від 11 листопада 2025 року.

Redakcja naukowa:

Inna Hubenko
Oleksandra Shevchenko
Zoia Sharlovych
Larysa Ponura

Наукова редакція:

Інна Губенко
Олександра Шевченко
Зоя Шарлович
Лариса Понура

Czerkasy – Łomża
Черкаси - Ломжа
15.10.2026

UDK 378:61(4)
A 43

Konferencja jest zarejestrowana w Państwowej Instytucji Naukowej „Ukraiński Instytut Ekspertyzy Naukowo-Technicznej i Informacji". Certyfikat nr 796 z dnia 11 listopada 2025 r. r.

Redakcja naukowa:

Prof., dr nauk medycznych Inna Hubenko – rektor Czerkaskiej Akademii Medycznej, Akademik Ukraińskiej Akademii Nauk, Zasłużony lekarz Ukrainy, Ukraina;

Doc., dr nauk psychologicznych Oleksandra Shevchenko – prorektor ds. naukowo-metodycznych Czerkaskiej Akademii Medycznej, docent, Zasłużony pracownik służby zdrowia Ukrainy, Ukraina;

Dr nauk pedagogicznych Zoia Sharlovych – prodziekan ds. współpracy międzynarodowej Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska;

Mgr Larysa Ponura – kierownik gabinetu dydaktyczno-metodycznego Czerkaskiej Akademii Medycznej, Ukraina.

Aktualne problemy metodologii kształcenia medycznego i farmaceutycznego: współczesne wyzwania i nowe możliwości: materiały z VI Międzynarodowej konferencji naukowo-metodycznej online, Czerkasy, 15 października 2026 r. / Redakcja naukowa: Inna Hubenko, Oleksandra Shevchenko, Zoia Sharlovych, Larysa Ponura. Czerkasy: Wydawca Oleksandr Tretiakov; Łomża: Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2026. 552 s.

ISBN 978-83-68480-27-6
DOI https://doi.org/10.58246/SPIB4249

Zbiór streszczeń referatów naukowych uczestników VI Międzynarodowej konferencji naukowo-metodycznej online „Aktualne problemy metodologii wyższej oraz zawodowej przedwyższej edukacji medycznej (farmaceutycznej): współczesne wyzwania i nowe możliwości" zawiera wyniki badań dotyczących specyfiki nauczania przedmiotów ogólnokształcących w placówkach szkolnictwa wyższego/przedwyższego medycznego (farmaceutycznego), które kształcą specjalistów w oparciu o podstawowe wykształcenie średnie; roli dyscyplin humanistycznych i przyrodniczych w procesie kształcenia specjalistów z dziedziny opieki zdrowotnej; współczesnych aspektów nauczania przedmiotów o charakterze zawodowym; organizacji pracy wychowawczej i samodzielnej pracy pozalekcyjnej studentów; organizacji ustawicznego kształcenia zawodowego specjalistów z dziedziny opieki zdrowotnej; specyfiki realizacji procesu edukacyjnego w szczególnym okresie.

Przedstawiono wyniki badań naukowych przyszłych magistrów i doktorantów w dziedzinie wiedzy I „Opieka zdrowotna i zabezpieczenie społeczne".

Dla pracowników naukowo-dydaktycznych i pedagogicznych, doktorantów oraz osób ubiegających się o wyższe wykształcenie.

Zespół redakcyjny oraz komitet organizacyjny konferencji nie ponoszą odpowiedzialności za treść artykułów zamieszczonych w zbiorze, rzetelność wyników oraz przestrzeganie praw własności intelektualnej osób trzecich.

Czerkasy: Wydawnictwo Oleksandra Tretiakova,2026
Łomża: Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2026

© Zespół autorski, 2026
©Czerkaska Akademia Medyczna, Ukraina, 2026
© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska, 2026

УДК 378:61(4)
А 43

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». Посвідчення № 796 від 11 листопада 2025 року.

Наукова редакція:

Інна Губенко – ректор Черкаської медичної академії, кандидат медичних наук, професор, академік Української академії наук, заслужений лікар України, Україна;

Олександра Шевченко – проректор з науково-методичної роботи Черкаської медичної академії, кандидат психологічних наук, доцент, заслужений працівник охорони здоров'я України, Україна;

Зоя Шарлович – кандидат педагогічних наук, продекан з міжнародної співпраці Міжнародної академії прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща;

Лариса Понура – завідувач навчально-методичного кабінету Черкаської медичної академії, Україна.

Актуальні проблеми методології медичної та фармацевтичної освіти: сучасні виклики та нові можливості: матеріали VI Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 15 жовтня 2026 р. / Наукова редакція: Інна Губенко, Олександра Шевченко, Зоя Шарлович, Лариса Понура. Черкаси: Видавець Олександр Третяков, Ломжа: Видавництво: MANS w Łomży, 2026. 552 с.

ISBN 978-83-68480-27-6
DOI https://doi.org/10.58246/SPIB4249

Збірник тез наукових доповідей учасників VI Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми методології вищої та фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти: сучасні виклики та нові можливості» містить результати досліджень стосовно особливостей викладання загальноосвітніх дисциплін у закладах вищої/фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти, що здійснюють підготовку фахівців на основі базової середньої освіти; ролі гуманітарних і природничих дисциплін у процесі професійної підготовки фіхівців галузі охорони здоров'я; сучасних аспектів викладання професійно-орієнтованих дисциплін; організації виховної та самостійної позааудиторної роботи студентів; організації безперервної професійної освіти фахівців галузі охорони здоров'я; особливостей здійснення освітнього процесу в особливий період.

Презентовано результати наукових досліджень майбутніх магістрів та здобувачів рівня доктора філософії галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Для науково-педагогічних і педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна група та організаційний комітет конференції не беруть на себе відповідальність за зміст представлених у збірнику статей, достовірність результатів і дотримання прав використання інтелектуальної власності третіх осіб.

Черкаси: Видавець Олександр Третяков, 2026
Ломжа: Видавництво: MANS w Łomży, 2026

©Автори статей, 2026.
©Черкаська медична академія, Україна, 2026
©Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща, 2026

Кришталь Т. МЕНЕДЖМЕНТ У МЕДСЕСТРИНСТВІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ....112

Лисун С. LINGUA LATINA ТА AI-ІННОВАЦІЇ: ВІД ГЕНЕРАЦІЇ ВІЗУАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....116

Лісецька І., Сарапук В., Іванова С. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....119

Pietukhova O. THE FORMATION ROFESSIONAL IDENTITY THROUGH ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES COMMUNICATION.....122

Подаваленко А., Зеленська Л. КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ НА ЦИКЛІ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ З ПИТАНЬ СКАЗУ ТА ПРАВЦЯ.....125

Шевченко Ю., Налісна Т. СИМУЛЯЦІЙНІ СЦЕНАРІЇ НЕВІДКЛАДНИХ АКУШЕРСЬКИХ СТАНІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ..... 130

V. З ДОСВІДУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....135

Головня Т., Сокальська Н. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ: ВІД ЦИФРОВИХ ЗАГРОЗ ДО МЕДІАГІГІЄНИ.....135

Назаренко Ю. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВІ ФАКТОРИ УСПІШНОГО СКЛАДАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ.....139

Оката О. КОНФЛІКТ ТА ШЛЯХИ ЙОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....143

Трубенко О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ.....147

VI. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ.....151

Барджадзе Р. ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ МІЖПРОФЕСІЙНОГО ПІДХОДУ ЯК УМОВА ОРГАНІЗАЦІЇ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....151

Бігуняк Т. САМОСТІЙНА ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ВИБІРКОВІЙ ДИСЦИПЛІНІ «КЛІНІЧНА ПАТОФІЗІОЛОГІЯ».....155

Весельська Д., Андрійчук Д., Дика Б. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....159

The external environment and societal context shape the value orientations of the future specialist. The prestige of the profession in society, along with belonging to a professional environment and community, promotes an understanding of the legal boundaries of responsibility, as well as the rights and duties of a medical professional within the modern healthcare system.

References

1. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A learning-centred approach. *Cambridge: Cambridge University Press*, 2019.

2. Medical English and Communication in Emergency Situations / *ed. by M. Johnson, R. Smith. New York: Medical Education Press,* 2022. 210 p.

УДК 378.046.4:61]:616.98

КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ НА ЦИКЛІ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ З ПИТАНЬ СКАЗУ ТА ПРАВЦЯ

Алла ПОДАВАЛЕНКО

д. м. н., професор, завідувач кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб,
epid@ukr.net
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Людмила ЗЕЛЕНСЬКА

д. п. н., професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

Анотація. У роботі представлено досвід компетентнісно орієнтованого навчання лікарів різних спеціальностей на циклі тематичного удосконалення «Сказ і правець: епідеміологічний нагляд та профілактика». Розглянуто застосування методів розвитку критичного мислення під час аналізу професійних ситуацій, оцінки ризиків та прийняття клініко-епідеміологічних

рішень. Обґрунтовано перспективність інтеграції елементів емоційного інтелекту для вдосконалення професійної комунікації та взаємодії з пацієнтами.

Ключові слова: компетентнісно орієнтоване навчання; критичне мислення; емоційний інтелект; післядипломна медична освіта.

Сучасна післядипломна медична освіта передбачає перехід від переважно репродуктивного засвоєння професійних знань до формування у лікаря здатності самостійно аналізувати професійні ситуації, оцінювати ризики, приймати обґрунтовані рішення та ефективно взаємодіяти з пацієнтами й іншими фахівцями. Особливого значення такий підхід набуває під час підготовки лікарів з питань профілактики сказу та правця, оскільки своєчасність і правильність профілактичних заходів значною мірою визначаються якістю оцінки ризику та дотриманням відповідних алгоритмів.

У Харківському національному медичному університеті на кафедрі гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб за розробленою програмою «Сказ і правець: епідеміологічний нагляд та профілактика» проводиться цикл тематичного удосконалення для лікарів-епідеміологів, лікарів загальної практики – сімейних лікарів, педіатрів, терапевтів, інфекціоністів, хірургів та травматологів [1].

Зміст програми включає питання організаційно-методичної роботи з профілактики сказу у людей і тварин та правця, епідеміології й епізоотології сказу, епідеміологічного та епізоотологічного нагляду, антирабічної допомоги, профілактики сказу, епідеміології та нагляду за правцем, а також його специфічної та неспецифічної профілактики.

Цикл розрахований на 78 годин (2,6 кредиту ЄКТС) та передбачає проведення лекцій, семінарських і практичних занять. Контроль навчальних досягнень здійснюється на базисному, поточному та підсумковому рівнях, а також шляхом самоконтролю.

Мета роботи – обґрунтувати та представити досвід компетентнісно орієнтованого навчання лікарів різних спеціальностей на циклі тематичного

удосконалення з питань сказу та правця із застосуванням методів розвитку критичного мислення та розробленням підходів до формування емоційного інтелекту.

Матеріали та методи. Проаналізовано педагогічний досвід організації навчального процесу на циклі тематичного удосконалення. Використовувалися проблемно-орієнтоване навчання, аналіз професійних ситуацій, кейс-метод, дискусія, ситуаційні завдання, алгоритмізація професійних дій, тестовий контроль та рефлексивні вправи. Педагогічний підхід ґрунтувався на послідовному переході від актуалізації теоретичних знань до їх застосування у змодельованих професійних ситуаціях.

Результати та їх обговорення. Сказ і правець належать до інфекційних захворювань, розвиток яких у значній частині випадків можна попередити за умови своєчасного виявлення ризику, правильної оцінки експозиції або травми та проведення відповідних профілактичних. Водночас розвиток клінічних проявів цих захворювань може супроводжуватися надзвичайно тяжким перебігом і становити безпосередню загрозу життю. Тому підготовка лікаря має бути спрямована не лише на знання нормативних вимог, а передусім на формування здатності правильно застосовувати їх у конкретній професійній ситуації.

У навчальний процес упроваджено методи розвитку критичного мислення. Їх застосування передбачає постановку перед слухачами професійної проблеми, аналіз наданої інформації, визначення недостатніх або суперечливих даних, формулювання можливих ризиків, вибір необхідних додаткових дій та обґрунтування прийнятого рішення [2].

При вивченні питань сказу особливу увагу приділено моделюванню ситуацій, пов’язаних з укусами, подряпинами, ослиненням, контактами з потенційно інфікованими тваринами [3, с.14]. Слухачі мають самостійно оцінити характер експозиції, визначити епідеміологічну значущість контакту, встановити необхідність постконтактної профілактики, визначити послідовність

професійних дій та обґрунтувати необхідність взаємодії між медичною, епідеміологічною та ветеринарною службами.

Під час опрацювання питань правця критичне мислення спрямовується на оцінювання характеру травми, ризику інфікування, вакцинального анамнезу, повноти та своєчасності профілактичних заходів. Такий підхід дозволяє перевірити не тільки рівень засвоєння інформації, а й здатність лікаря використовувати знання для прийняття конкретного професійного рішення.

Наступним етапом удосконалення освітньої моделі є розроблення підходів до формування емоційного інтелекту лікаря. Його доцільність визначається специфікою професійної діяльності, оскільки ситуації, пов’язані з укусом тварини, ризиком сказу, необхідністю вакцинації або виникненням травми, часто супроводжуються страхом, тривогою та емоційним напруженням пацієнта.

У межах запропонованого підходу передбачається моделювання комунікативно складних професійних ситуацій: спілкування з пацієнтом, який відмовляється від вакцинації; пояснення необхідності проведення постконтактної профілактики; комунікація з батьками дитини після контакту з твариною; взаємодія з пацієнтом, який перебуває у стані вираженої тривоги або недовіри до медичних рекомендацій.

Формування емоційного інтелекту розглядається як розвиток здатності лікаря розпізнавати емоційний стан пацієнта, контролювати власні емоційні реакції, демонструвати емпатію, використовувати активне слухання, доступно пояснювати ризики та формувати конструктивну взаємодію. Таким чином, когнітивний компонент професійної компетентності доповнюється емоційно-комунікативним [4].

Вважаємо перспективною модель навчання, у якій професійна ситуація послідовно проходить кілька етапів: виявлення проблеми → аналіз інформації → оцінка ризику → критичне осмислення → прийняття професійного рішення → комунікація з пацієнтом → рефлексія. Така послідовність дозволяє наблизити освітній процес до реальних умов професійної діяльності лікаря.

Висновки. Компетентнісно орієнтоване навчання на циклі тематичного удосконалення з питань сказу та правця спрямоване на інтеграцію професійних знань, навичок критичного аналізу, оцінки ризику, прийняття рішень та комунікативної компетентності. Упровадження методів розвитку критичного мислення дозволяє перенести акцент із відтворення інформації на її практичне застосування у професійних ситуаціях. Розроблення підходів до формування емоційного інтелекту розглядається як перспективний напрям подальшого вдосконалення післядипломної медичної освіти, особливо для підготовки лікарів до комунікації з пацієнтами в ситуаціях високого емоційного напруження. Подальша робота кафедри передбачає апробацію запропонованих підходів та розроблення критеріїв оцінювання сформованості відповідних компетентностей.

Література

1. Навчальний план та програма циклу тематичного удосконалення «Сказ і правець: епідеміологічний нагляд та профілактика» (тривалість циклу - 78 годин/2,6 кредитів ЄКТС): наказ ХНМУ № 49 від 27.03.2026.

2. Подаваленко А. П., Зеленська Л. Д. Розвиток критичного мислення лікарів у системі післядипломної освіти : монографія/ ХНМУ, ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків: ФОП Бровін О.В., 2025. 64 с. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15120947

3. Стандарт медичної допомоги. Сказ : наказ МОЗ України №635 від 15.05.2026.

4. Подаваленко А. П., Зеленська Л. Д., Білера Н. В. Результати пілотного дослідження розвитку емоційного інтелекту в лікарів на циклах підвищення кваліфікації. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика». (м. Харків, 25-26 березня, 2026 рік). Харків: МОНУ, ХНПУ імені Г.С. Сковороди, ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2026. С. 161-166.

ISBN 978-83-68480-27-6
DOI https://doi.org/10.58246/SPIB4249